

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INNOWACYJNY NAUCZYCIEL W SZKOLE XXI WIEKU

Projekt realizowany przez PWSZ w Elblągu w partnerstwie z Gminą, Miasto Elbląg
Priorytet III. Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3.Poprawa jakości kształcenia,
Poddziałanie 3.3.2.Efektowny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli - projekty konkursowe

 © Galina Dolya 2007

GAŚIENICE
4

PROGRAM LITERACKI 3-

**TRZY MAŁE PROSIACZKI
ZROZUMIENIE BAJKI**

CELE

Rozwijanie zrozumienia podstawowej struktury bajki: wyraźny wstęp, rozwinięcie, zakończenie.
Rozwinięcie umiejętności analitycznych - rozpoznanie kluczowych epizodów bajki oraz ułożenie ich w logicznej kolejności.

REZULTATY NAUCZANIA

Dzieci potrafią zidentyfikować **wstęp, rozwinięcie** oraz **zakończenie** bajki.
Dzieci potrafią nadać tytuły **obrazkom epizodów**.
Dzieci potrafią opisać pojedyncze **obrazki epizodów** i określić ich miejsce w bajce.
Dzieci potrafią ułożyć **obrazki epizodów** w odpowiedniej kolejności.

 © Galina Dolya 2007

PROGRAM LITERACKI

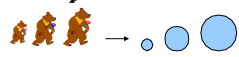

Pomaga małym dzieciom w rozwinięciu **upodobania** do słuchania bajek, w poznaniu baśniowego **języka** oraz w dogłębnym zrozumieniu **struktury** opowiadania. Gdy dziecko pozna tę strukturę, nabywa umiejętności **aktywnego odtworzenia** bajki.

 © Galina Dolya 2007

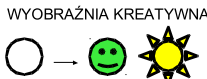
UMIĘJĘTNOŚCI POZNAWCZE DZIECKA SĄ ZDETERMINOWANE PRZEZ POZIOM ROZWOJU DWÓCH ODWROTNYCH PROCESÓW

MODELOWANIE WIZUALNE

od konkretnego do abstrakcji
(proces kodowania)

WYOBRAŹNIA KREATYWNA

od abstrakcji do konkretnego
(proces dekodowania)

 © Galina Dolya 2007

GAŚIENICE

PROGRAM LITERACKI 1-2

**TRZY MAŁE PROSIACZKI
WPROWADZENIE DO BAJKI**

CELE

Przedstawienie bajki o „Trzech małych świnkach”.
Rozwinięcie umiejętności słuchania, zrozumienia i opanowania treści tradycyjnej bajki.
Rozwinięcie zdolności pojmowania emocjonalnego oraz umiejętności wyukupiania.
Rozwinięcie zdolności dzielenia się reakcjami i uczuciami oraz osobistymi doświadczeniami.

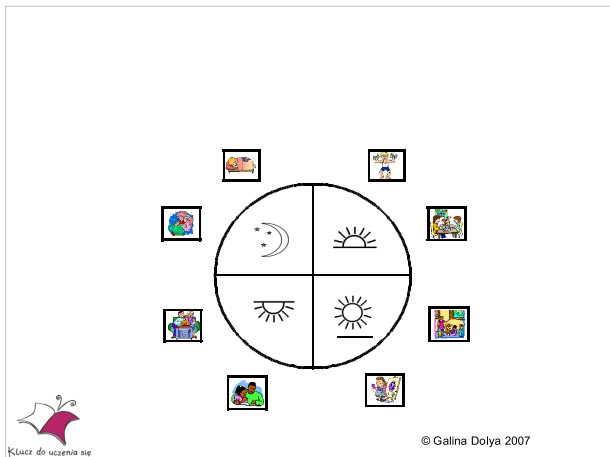
REZULTATY NAUCZANIA

Dzieci potrafią z uwagą słuchać bajki oraz dzielić się własnymi spostrzeżeniami na jej temat.
Dzieci potrafią nazwać i opisać każdą z postaci.
Dzieci potrafią szczegółowo odpowiadać na pytania dotyczące bajki..

 © Galina Dolya 2007

 © Galina Dolya 2007

Narzędzia psychologiczne

Poszerzają zdolności ludzkie — umożliwiają ludziom osiągnięcie rzeczy, których w innych warunkach nie byłoby w stanie osiągnąć

Poszerzają nasze naturalne możliwości i robią jeszcze więcej... Zmieniają nasz sposób uczestniczenia w wydarzeniach, sposób zapamiętywania i myślenia

Poszerzają zdolności umysłu, by pozwolić ludziom adaptować się do otoczenia i dlatego mają działanie zbliżone do działania narzędzi

Są dla umysłu tym, czym narzędzia są dla ciała

Odgrywają istotną rolę w rozwoju umysłu

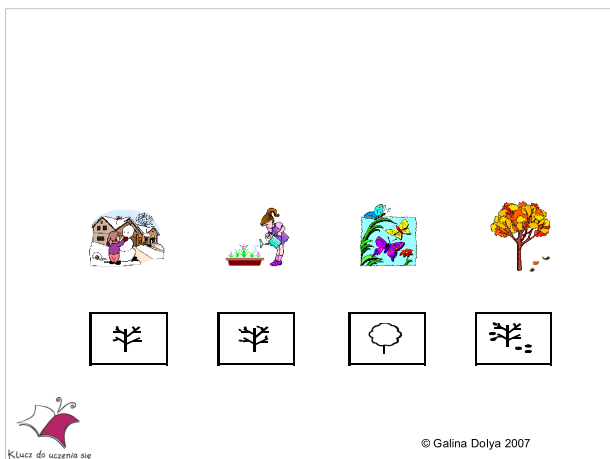
Są wykorzystywane przez dzieci do zmiany i kształtowania niższych funkcji mentalnych

Są niezbędne do zabawy, rozwiązywania problemów i rozwijania pamięci

Są niezbędne do zabawy, rozwiązywania problemów i rozwijania pamięci

Pomagają dzieciom doskonalić zachowania fizyczne, poznawcze i emocjonalne

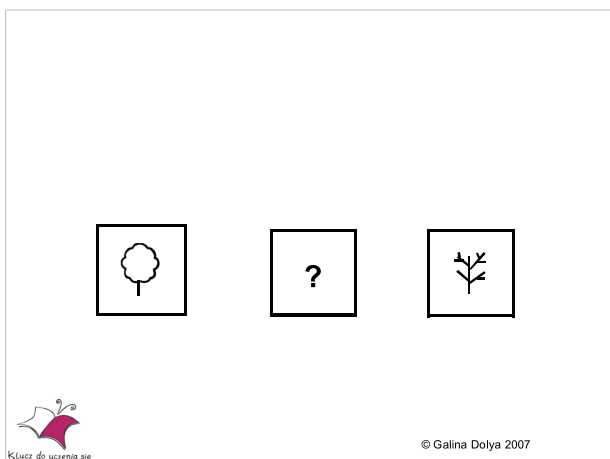
Wg L. Wysocki
© Galina Dolya 2007

NARZĘDZIA PSYCHOLOGICZNE

Mapy	<table border="1"> <tr> <td>Country</td> <td>Continent</td> <td>Color</td> </tr> <tr> <td>Switzerland</td> <td>Europe</td> <td>Red</td> </tr> <tr> <td>Ceylon</td> <td>Asia</td> <td>Yellow</td> </tr> <tr> <td>Mexico</td> <td>North America</td> <td>Blue</td> </tr> </table>	Country	Continent	Color	Switzerland	Europe	Red	Ceylon	Asia	Yellow	Mexico	North America	Blue
Country	Continent	Color											
Switzerland	Europe	Red											
Ceylon	Asia	Yellow											
Mexico	North America	Blue											
Schematy	Grafiki Wzory $F = ma$												
Dię	Znaki												
Tabele	Symbole												
Numery 1 2 3 4 5	Li ABC												
Muzyka	Modele												

© Galina Dolya 2007

GAŚIENICE
6

PROGRAM LITERACKI 5-

**TRZY MAŁE PROSIACZKI
MODELOWANIE KINESTETYCZNE BAJKI
PRZY UŻYCIU MEDIATORÓW ZEWNĘTRZNYCH**

CELE

Rozwinięcie zdolności zapamiętywania bajki.
Poszerzenie pojęcia poprzez rozwinięcie zdolności skupiania się na poszczególnych częściach bajki.
Wprowadzenie mediatorów zewnętrznych (figur zastępczych oraz modelowania kinestetycznego), jako wsparcia rozwoju poznawczego.

REZULTATY NAUCZANIA

Dzieci potrafią wybrać odpowiednie figury zastępcze dla postaci lub przedmiotów z bajki.
Na wzmiankę o postaciach lub przedmiotach, dzieci potrafią wskazać odpowiednią figurę zastępczą.
Dzieci potrafią poruszać figurami zastępczymi, obrazując zachowania postaci.

© Galina Dolya 2007

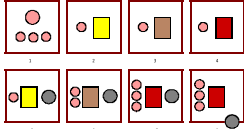
GAŚIENICE
8

PROGRAM LITERACKI 7-

**TRZY MAŁE PROSIACZKI
MODELOWANIE WIZUALNO - PRZESTRZENNE BAJKI**

CELE

Rozwinięcie zdolności analizy bajki - użycie modelu epizodu w celu identyfikacji cech kluczowych, streszczenia oraz logicznego ich uporządkowania.
Rozwinięcie zdolności zestawiania epizodów bajki z modelami epizodów.
Utworzenie sekwencji ośmiu modeli epizodów (szkieletu bajki), która wiernie oddaje całą bajkę.
Rozwinięcie zdolności użycia szkieletu bajki, jako podpowiedzi przy ponownym opowiadaniu bajki.

REZULTATY NAUCZANIA

Dzieci potrafią samodzielnie łączyć modele epizodów z obrazkami epizodów.
Dzieci potrafią ułożyć Bajkowy podciąg.
Dzieci potrafią utworzyć Szkielet bajki o „Trzech Małych Świnkach”.

© Galina Dolya 2007

GAŚIENICE
14

PROGRAM LITERACKI 13-

**TRZY KOZIOŁKI SPRYCIOLKI
ZROZUMIENIE BAJKI**

CELE

Rozwinięcie zrozumienia podstawowej struktury bajki: wyraźny wstęp, rozwinięcie, zakończenie.
Rozwinięcie umiejętności analitycznych - rozpoznanie kluczowych epizodów bajki oraz ułożenie ich w logicznej kolejności.
Rozwinięcie umiejętności używania ilustracji, jako podpowiedzi podczas ponownego przedstawiania wydarzeń.

REZULTATY NAUCZANIA

Dzieci potrafią zidentyfikować wstęp, rozwinięcie oraz zakończenie bajki.
Dzieci potrafią nadać tytuł obrazkom epizodów.
Dzieci potrafią opisać pojedyncze obrazy epizodów i określić ich miejsce w bajce.
Dzieci potrafią ułożyć obrazy epizodów w odpowiedniej kolejności.

© Galina Dolya 2007

GAŚIENICE
10

PROGRAM LITERACKI 9-

**TRZY MAŁE PROSIACZKI
WERBALIZACJA I TEATRALNE PRZEDSTAWIANIE BAJKI
Z ZASTOSOWANIEM MODELU WIZUALNO-PRZESTRZENNEGO**

CELE

Udoskonalenie zdolności zapamiętywania i ponownego, wiernego opowiadania bajki, przy użyciu mediatorów zewnętrznych (figury zastępcze, wzory wizualno-przestrzenne oraz modelowanie kinestetyczne).
Rozwinięcie przyswojonego wzoru myślowego dotyczącego budowy bajki - zapamiętywanie i ponowne płynne opowiadanie z redukcją zależności od mediatorów zewnętrznych.

REZULTATY NAUCZANIA

Dzieci potrafią rozpoznać i prawidłowo zinterpretować figury zastępcze.
Dzieci potrafią rozpoznać wydarzenia z bajki, które korespondują z odpowiednimi modelami epizodów.
Dzieci potrafią płynnie opowiedzieć wydarzenia z bajki z użyciem modeli epizodów, jako podpowiedzi.

© Galina Dolya 2007

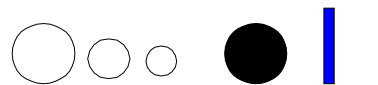
GAŚIENICE
16

PROGRAM LITERACKI 15-

**TRZY KOZIOŁKI SPRYCIOLKI
MODELOWANIE KINESTETYCZNE BAJKI
PRZY UŻYCIU MEDIATORÓW ZEWNĘTRZNYCH**

CELE

Rozwinięcie zdolności zapamiętywania bajki.
Poszerzenie pojęcia poprzez rozwinięcie zdolności skupiania się na poszczególnych częściach bajki.
Wprowadzenie mediatorów zewnętrznych (figur zastępczych oraz modelowania kinestetycznego), jako wsparcia rozwoju poznawczego.

REZULTATY NAUCZANIA

Dzieci potrafią wybrać odpowiednie figury zastępcze dla postaci lub przedmiotów z bajki.
Na wzmiankę o postaciach lub przedmiotach, dzieci potrafią wskazać odpowiednią figurę zastępczą.
Dzieci potrafią poruszać figurami zastępczymi, obrazując zachowania postaci.

© Galina Dolya 2007

GAŚIENICE
12

PROGRAM LITERACKI 11-

**TRZY KOZIOŁKI SPRYCIOLKI
WPROWADZENIE DO BAJKI**

CELE

Przedstawienie norweskiej bajki o „Trzech Koziołkach Sprycołkach”.
Rozwinięcie umiejętności słuchania, zrozumienia i opanowania treści tradycyjnej bajki.
Rozwinięcie zdolności pojmowania emocjonalnego oraz umiejętności wyupuklania.
Rozwinięcie zdolności dzielenia się reakcjami, uczuciami oraz osobistymi doświadczeniami.

REZULTATY NAUCZANIA

Dzieci potrafią wysłuchać bajkę i dzielić się własnymi spostrzeżeniami na jej temat.
Dzieci potrafią nazwać i opisać każdą z postaci.
Dzieci potrafią szczegółowo odpowiadać na pytania dotyczące bajki.

© Galina Dolya 2007

GAŚIENICE
18

PROGRAM LITERACKI 17-

**TRZY KOZIOŁKI SPRYCIOLKI
MODELOWANIE WIZUALNO-PRZESTRZENNE BAJKI**

CELE

Rozwinięcie zdolności analizy bajki - użycie modeli epizodów w celu identyfikacji cech kluczowych, streszczenia oraz logicznego ich uporządkowania.
Rozwinięcie zdolności zestawiania bajkowych epizodów z modelami epizodów.
Utworzenie sekwencji ośmiu modeli epizodów (szkieletu bajki), która wiernie streszcza całą bajkę.

1 2 3 4

5 6 7 8

REZULTATY NAUCZANIA

Dzieci potrafią samodzielnie łączyć modele epizodów z obrazkami epizodów.
Dzieci potrafią ułożyć sekwencję bajki.
Dzieci potrafią utworzyć Szkielet bajki o „Trzech Rubasznych Koziołkach”.

© Galina Dolya 2007

**TRZY KOZIOŁKI SPRYCIOLKI
WERBALIZACJA I TEATRALNE PRZEDSTAWIANIE BAJKI
Z ZASTOSOWANIEM MODELU WIZUALNO - PRZESTRZENNEGO**

CELE

Udoskonalenie zdolności zapamiętywania i ponownego, wiernego opowiadania bajki, przy użyciu mediatorów zewnętrznych (figury zastępcze, wzory wizualno-przestrzenne oraz modelowanie kinestetyczne).

Rozwinięcie przyswojonego wzoru myślowego dotyczącego budowy bajki - zapamiętywanie i ponowne płynne opowiadanie z redukcją zależności od mediatorów zewnętrznych.

REZULTATY NAUCZANIA

Dzieci potrafią rozpoznać i prawidłowo zinterpretować figury zastępcze.

Dzieci potrafią rozpoznać wydarzenia z bajki, które korespondują z odpowiednimi modelami epizodów.

Dzieci potrafią płynnie opowiedzieć wydarzenia z bajki z użyciem modeli epizodów, jako podpowiedzi.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Scenariusz dla nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej Alicja Guła czas trwania warsztatu - 6 godzin

Zapoznanie nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej z **Modułem Literackim** Programu *Klucz do uczenia się* oraz wskazanie możliwości zastosowania narzędzi umysłowych zawartych w *KdU* podczas zajęć lekcyjnych i w trakcie prowadzenia praktyk pedagogicznych dla studentów.

Moduł Literacki

- ▲ sposób rozwijania upodobania do słuchania bajek,
- ▲ poznanie baśniowego języka
- ▲ dogłębne rozumienia struktury opowiadania
- ▲ nabywanie umiejętności aktywnego odtworzenia bajki
- ▲ rozumienie i odtworzenie treści zgodnie z ustalonym zestawem procedur, określanym jako modelowanie wizualne.

Wspomaganie rozwoju zdolności umysłowych

- ▲ wykorzystanie substytutów i modeli wizualnych,
- ▲ posługujące się zewnętrznymi formami substytucji i modelowaniem wizualnym
- ▲ zastosowanie symboli, rysunków, wykresów, planów, itp.- wykorzystanie zamienników i modeli wizualnych mentalnie.

Umiejętność tworzenia nowych schematów jako znaczący element procesu uczenia się wewnętrzny model przedmiotów, wydarzeń lub sytuacji. „Wewnętrzne modele” nie ukazują poszczególnych przedmiotów, lecz związki i zależności zachodzące między nimi a ich częściami.

Manv 	Tabela
Planv 	Grafiki
Schemat 	Wzory
Diagramy 	Znaki
Tabele 	Symbolika
Numery 	Litery
Muzyka 	Model

Modele wizualne - „zewnętrzni pośrednicy”(materialne, widzialne przypomnienie), nakierowane na wspomaganie rozwoju samoregulacji, pamięci zamierzonej oraz na skupienie uwagi.

Kolejne kroki w pracy z tekstem

- ⤴ Przygotowanie.
- ⤴ Wybór właściwej bajki.
- ⤴ Podział tekstu na 8 epizodów.
- ⤴ Użycie figur zastępczych symbolizujących postacie i przedmioty pojawiające się w tekście.
- ⤴ Wykonanie modeli epizodów.
- ⤴ Przygotowanie pustego szkieletu tekstu.

Moduł Literacki a indywidualizm dziecka przy silnym akcentowaniu samodzielności i różnorodności dróg zdobywania wiadomości i umiejętności, z równoczesnym kształtowaniem aktywnych postaw społecznych,

Zastosowanie podczas zajęć w grupach dzieci o zróżnicowanych możliwościach poznawczych i wykonawczych.

Refleksja i ewaluacja:

- ⤴ Werbalizacja i teatralne przedstawianie bajek z zastosowaniem modelu wizualno-przestrzennego w trakcie przygotowania się do zajęć z dziećmi przedszkolnymi z uczniami w klasach I – III oraz podczas praktyk pedagogicznych ze studentami.
- ⤴ Rozwinięcie przyswojonego wzoru myślowego dotyczącego budowy bajki - zapamiętywanie i ponowne płynne opowiadanie z redukcją zależności od mediatorów zewnętrznych.
- ⤴ Adekwatność nauczanych treści - właściwe posługiwanie się w pracy z dziećmi i ze studentami oprawą metodyczną (materiały dla nauczyciela/studenta, pomoce dydaktyczne dla dzieci).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Scenariusz dla nauczycieli filologii angielskiej i niemieckiej Alicja Guła czas trwania warsztatu - 6 godzin

Zapoznanie nauczycieli filologii angielskiej i niemieckiej z **Modułem Literackim** Programu **Klucz do uczenia się** oraz wskazanie możliwości zastosowania narzędzi umysłowych zawartych w **KdU** podczas zajęć lekcyjnych i w trakcie prowadzenia praktyk pedagogicznych dla studentów.

Moduł Literacki

- ⤴ sposób rozwijania upodobania do słuchania bajek,
- ⤴ poznanie baśniowego języka – stosowanego na lekcjach języka obcego
- ⤴ dogłębne rozumienia struktury opowiadania
- ⤴ nabywanie umiejętności aktywnego odtwarzania bajki
- ⤴ rozumienie i odtworzenie treści zgodnie z ustalonym zestawem procedur, określanym jako modelowanie wizualne.

Wspomaganie rozwoju zdolności umysłowych

- ⤴ wykorzystanie substytutów i modeli wizualnych na lekcjach języka obcego,
- ⤴ posługiwanie się zewnętrznymi formami substytucji i modelowaniem wizualnym na potrzeby nauki języka obcego
- ⤴ zastosowanie symboli, rysunków, wykresów, planów, itp.- wykorzystanie zamienników i modeli wizualnych mentalnie.

Umiejętność tworzenia nowych schematów jako znaczący element procesu uczenia się wewnętrzny model przedmiotów, wydarzeń lub sytuacji. „Wewnętrzne modele” nie ukazują poszczególnych przedmiotów, lecz związki i zależności zachodzące między nimi a ich częściami.

Manv 	Tabe
Planv 	Grafiki
Schem 	Wzorv
Diagr 	Znaki
Tabele 	Symb
Num 	Literv
Muzyk 	Mode

Modele wizualne - „zewnętrzni pośrednicy”(materialne, widzialne przypominacie), nakierowane na wspomaganie rozwoju samoregulacji, pamięci zamierzonej oraz na skupienie uwagi podczas nauki języka obcego.

Kolejne kroki w pracy z tekstem

- ♣ Przygotowanie
- ♣ Wybór właściwego tekstu
- ♣ Podział tekstu na szereg epizodów (zazwyczaj osiem)
- ♣ Stworzenie figur zastępczych symbolizujących postacie i przedmioty pojawiające się w tekście (tak, aby figury przypominały niektóre cechy postaci i przedmiotów)
- ♣ Wykonanie modeli epizodów
- ♣ Przygotowanie pustego szkieletu tekstu

Moduł Literacki a indywidualizm ucznia przy silnym akcentowaniu samodzielności i różnorodności dróg zdobywania wiadomości i umiejętności, z równoczesnym kształtowaniem aktywnych postaw społecznych,

Zastosowanie podczas lekcji a uczniami o zróżnicowanych możliwościach poznawczych i wykonawczych.

Refleksja i ewaluacja:

- ♣ Werbalizacja i teatralne przedstawianie bajek z zastosowaniem modelu wizualno-przestrzennego w trakcie przygotowania się do zajęć języka obcego z uczniami na różnych poziomach edukacyjnych oraz podczas praktyk pedagogicznych ze studentami.
- ♣ Rozwinięcie przyswojonego wzoru myślowego dotyczącego budowy wypowiedzi - zapamiętywanie i ponowne płynne opowiadanie z redukcją zależności od mediatorów zewnętrznych.
- ♣ Adekwatność nauczanych treści - właściwe posługiwanie się w pracy z uczniami i ze studentami oprawą metodyczną (materiały dla nauczyciela/studenta, pomoce dydaktyczne dla dzieci).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Scenariusz dla nauczycieli filologii polskiej Alicja Guła czas trwania warsztatu - 6 godzin

Zapoznanie nauczycieli filologii polskiej z **Modułem Literackim** Programu *Klucz do uczenia się* oraz wskazanie możliwości zastosowania narzędzi umysłowych zawartych w *KdU* podczas zajęć lekcyjnych i w trakcie prowadzenia praktyk pedagogicznych dla studentów.

Moduł Literacki

- ⤴ sposób rozwijania upodobania do słuchania bajek,
- ⤴ poznanie baśniowego języka – stosowanego na lekcjach języka polskiego
- ⤴ dogłębne rozumienia struktury opowiadania
- ⤴ nabywanie umiejętności aktywnego odtwarzania bajki (plan wydarzeń)
- ⤴ rozumienie i odtworzenie treści zgodnie z ustalonym zestawem procedur, określanym jako modelowanie wizualne.

Wspomaganie rozwoju zdolności umysłowych

- ⤴ wykorzystanie substytutów i modeli wizualnych na lekcjach języka polskiego
- ⤴ posługiwanie się zewnętrznymi formami substytucji i modelowaniem wizualnym na potrzeby nauki języka polskiego (wykorzystanie w pracy z uczniem dyslektycznym)
- ⤴ zastosowanie symboli, rysunków, wykresów, planów, itp.- wykorzystanie zamienników i modeli wizualnych mentalnie.

Umiejętność tworzenia nowych schematów jako znaczący element procesu uczenia się wewnętrzny model przedmiotów, wydarzeń lub sytuacji. „Wewnętrzne modele” nie ukazują poszczególnych przedmiotów, lecz związki i zależności zachodzące między nimi a ich częściami.

Manv 	Tabe
Planv 	Grafiki
Schem 	Wzorv
Diaar: 	Znaki
Tabele 	Symb
Numb 	literv
Muzyk 	Mode

Modele wizualne - „zewnątrzni pośrednicy”(materialne, widzialne przypominacie), nakierowane na wspomaganie rozwoju samoregulacji, pamięci zamierzonej oraz na skupienie uwagi podczas nauki języka ojczystego.

Kolejne kroki w pracy z tekstem

- ⤴ Przygotowanie
- ⤴ Wybór właściwego tekstu
- ⤴ Podział tekstu na szereg epizodów (zazwyczaj osiem)
- ⤴ Stworzenie figur zastępczych symbolizujących postacie i przedmioty pojawiające się w tekście (tak, aby figury przypominały niektóre cechy postaci i przedmiotów)
- ⤴ Wykonanie modeli epizodów
- ⤴ Przygotowanie pustego szkieletu tekstu

Moduł Literacki a indywidualizm ucznia przy silnym akcentowaniu samodzielności i różnorodności dróg zdobywania wiadomości i umiejętności, z równoczesnym kształtowaniem aktywnych postaw społecznych,

Zastosowanie podczas lekcji a uczniami o zróżnicowanych możliwościach poznawczych i wykonawczych.

Refleksja i ewaluacja:

- ⤴ Werbalizacja i teatralne przedstawianie bajek z zastosowaniem modelu wizualno-przestrzennego w trakcie przygotowania się do zajęć języka polskiego z uczniami na różnych poziomach edukacyjnych oraz podczas praktyk pedagogicznych ze studentami.
- ⤴ Rozwinięcie przyswojonego wzoru myślowego dotyczącego budowy wypowiedzi - zapamiętywanie i ponowne płynne opowiadanie z redukcją zależności od mediatorów zewnętrznych.
- ⤴ Adekwatność nauczanych treści - właściwe posługiwanie się w pracy z uczniami i ze studentami oprawą metodyczną (materiały dla nauczyciela/studenta, pomoce dydaktyczne dla uczniów).